

Baluwa ya Mwaluko ya Paoli kwa wanhu wa Kolinto

Chilongole

Chitabu cha Wakolinto cha mwaluko nachandichigwa na mtumigwa Paoli mli mhela wa makumi gahano na zihano loyavumbuche Yesu (1:1). Ayi ndo baluwa ya mwaluko kuli baluwa mbili tuwele nazo zila Paoli nayandiche kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Kolinto. Hanji nakandika baluwa ayo mhela naloyekale ako Efeso naloyang'hali kuwajendela ako Kolinto kuli majendo ga kuya na kuhiluka Makedoniya (16:5-9).

Baluwa ayi ndo widichilo wa mbuli Paoli yoyabochele kulawila kwa wanhu wamwe mli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kwa chiwalo cha vinhu vyohavinojile vilingukoleka mli chilundo cha wanhu walingukunda hamwe na kibagula na ung'hondwa. Muji wa Kolinto nauzeleka ng'hatu kwa ung'hondwa ahyo hatububuwalu kota chilundo cha wanhu walingukunda nachali chiting'hana na nongwa kota ahyo. Wakolinto wa mwaluko kahi china honhu hatanganiche halingulajila igano (13).

Gali Mgati

Paoli kanguwalamsa Wakolinto na kuta malumbo Nguluwi kwa chiwalo cha hewo (1:1-9).

Hamba kangulajila mbuli yoyabochele ilinguwalapa kibagula mli chilundo cha wanhu

walingukunda ako Kolinto (1:10-4:21).

Hamba kangulonga mbuli ya ung'hondwa na kulajiza chila yumwe kilola kwa kihilika kuli utaguso.

Kulawila baho kanguwalangusa kwa chiwalo cha kihola na kilavila nhambiko jimalukolo na kumfugamila Nguluwi hamwe na wanhu waji na ndondole ya Chimuhe na kuzilipuka (7-15).

Mwiso kangugomanjiza kwa madito na mbuli zilingumlapa heye yuye (16).

¹ Heni Paoli, nyhemigwe ndiwe mtumigwa wa Kilistu Yesu, kwa igano lya Nguluwi, hamwe na mng'holozetu Sostenesi.

² Twanguwandichila hemwe muwele chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu muwele kuli muji wa Kolinto, hemwe mditwa muwe mwelile kuli kilumba na Kilistu Yesu, namchemigwa muwe wanhu wa Nguluwi, hamwe na wanhu weng'ha kweng'ha walingumlanda kwa itagwa lya Mkulu wa hetwe Kilistu Yesu, yawele Mkulu wa hewo na hetwe kahi.

³ Nguluwi Mhaza wa hetwe na Mkulu Yesu Kilistu yawape hemwe kunoga kwa heye na kikala goya.

Utambichizo kukolela Yesu

⁴ Ndanguta malumbo kwa Nguluwi wa heni, mazuwa gose, kwa chiwalo cha kunoga kwa heye yawapele hemwe kukolela Kilistu Yesu. ⁵ Kwa vila milumba hamwe na Kilistu hemwe mbweda chila chinhu, mbweda kuli kudamla na luhala lweng'ha. ⁶ Mina usenga ulingumuwala Kilistu

ukangazwa ng'hatu mgati mwa hemwe. ⁷ Ahyo, hamwisilwe na ndolendole yeng'ha ya Muhe Yelile, kota vyomlingumbeteza Mkulu Yesu Kilistu yagubuligwe. ⁸ Na heye kowemiza hemwe mbaka hoidumila, leka moneche mlihela wihe kuli zuwa lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu. ⁹ Nguluwi ndo wa kitumbila, heye nakawachema hemwe muwe chinhu chimwe na Mwanage Yesu Kilistu Mkulu wa hetwe.

Kibagula kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Nguluwi

¹⁰ Wang'holozangu kuli Kilistu, walume na wadala, ndanguwadedeza kwa itagwa lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, mikundize kuli chila mbuli yomlonga, leka mleche kibagula hemwe kwa hemwe. Muwe mihanzile ng'hatu kwa gomjesile na chomgana kudita. ¹¹ Wang'holozangu kuli Kilistu, walume na wadala, wanhu wamwe walawile kuli nhanzi ya Kilowe na wandonjela kota mwangilewa. ¹² Nandonganga ahila kwa vila chila munhu kangulonga lya heye, ayu kangu-longa, “Heni nda wa Paoli,” Yunji, “Heni nda wa Apolo” Na yunji kolonga, “Heni nda wa Kefa” Na yunji “Heni nda wa Kilistu.” ¹³ Ndaze, Kilistu nakagawanuka? Hebu. Ndaze, ndo Paoli nakawambigwa mumsalaba kwa chiwalo cha hemwe? Ndaze, hemwe nambatizigwa leka muwe walanguswa wa Paoli?

¹⁴ Ndangulonga malumbo Nguluwi losimbatize munhu ne yumwe wa hemwe ila Kilisipo na Gayo. ¹⁵ Ahyo, kудuhu munhu ne yumwe yolonganga kota nakabatizigwa leka yawe mlanguswa

wa heni. ¹⁶ Ndangukumbuchila vivila nandimbatiza Stefanasi na ivyazi lyake, ila sikumbuchile hebu kota nandimbatiza munhu yunji. ¹⁷ Kilistu hanhumile heni kuya kubatiza, ila kanhuma heni kuwadamlila wanhu Mbuli Inojile na kudamla ne kitumbila luhala lwa wanhu, leka kubagama kwa Yesu mumsalaba kuleche kwajiliza ludali lwake.

Kilistu ndo luhala na ludali lwa Nguluwi

¹⁸ Mina usenga kwa chiwalo cha kubagama kwa Kilistu mumsalaba ndo mbuli ya upoka hela kwa wala walingwajilila, ila kwa hetwe tulinguloholigwa, twangona mong'ho wa Nguluwi. ¹⁹ Mina Gandichigwe galonga,

“Ndowifya nyhala za wanhu wawe na nyhala, na luhala lwa wawanzi ndotaga kutali.”

²⁰ Lelo kakohi yawele na nyhala? Lelo kakohi mlangusa wa malajizo ga Musa? Na kakohi yalingidita yawezile kitwanza mhela awu? Nguluwi kaidita nyhala ya isi ayi iwe upoka ng'hatu!

²¹ Mina, kwa nyhala za heye Nguluwi, wanhu hawomzela Nguluwi kwa nyhala za hewo. Ila Nguluwi kagana kuwalohola wala walingukunda kukolela usenga ula walingudamla, wanguwona kota upoka. ²² Wayahudi wangugana ulajilo na Wagilichi wangugana nyhala. ²³ Ila hetwe, twanguwadamlila mbuli ya Kilistu yawambigwe mumsalaba, mbuli ilingoneka kota kikwang'hwala kwa Wayahudi na upoka kwa wala hawawe Wayahudi. ²⁴ Ila kwa wala wachemigwe na Nguluwi, Wayahudi na wala wanhu hawawe Wayahudi, Kilistu ndo yawele mong'ho wa Nguluwi na luhala lwa Nguluwi. ²⁵ Mina chilingoneka

kota upoka wa Nguluwi, china luhala kusinda usugu wa munhu, na chila chilingoneka kota ng'hochele kwa Nguluwi, china ludali kusinda ludali lwa munhu.

²⁶ Wang'holozangu, mkumbuchile mhela lomchemigwe na Nguluwi, wenji wa hemwe nawalihela luhala kwa majesa ga chiwunhu, na hawaweke wenji nawaweke na ludali ama wanhu waweke na ukulu. ²⁷ Ndo kulonga, Nguluwi nakagahagula gala isi naigona gachipoka, leka yawabase soni waweke na luhala, Nguluwi nakagahagula gala isi naigona gang'hochela leka yawabase soni waweke na ludali. ²⁸ Na kahi Nguluwi nakagahagula gala gaweke gabezigwe na wanhu wa isi, leka kuwifya gala galingoneka na wanhu kota gatanganika. ²⁹ Nguluwi nakadita ahi, leka munhu yoneche yaleche kitogola hali Nguluwi. ³⁰ Ila Nguluwi heye ndo yawalumbile hemwe na Yesu Kilistu. Nguluwi nakamdita Kilistu yawe luhala lwetu. Kukolela heye tuwichigwa goya hamwe na Nguluwi, tuwa wanhu welile na twilejehe. ³¹ Lelo kota Maandiko Matakatifu vyogallingulonga, “Heye yogana kitogola, yetogole kwa gala goyakolile Mkulu.”

2

Ulonzi wa mbuli ya Kilistu yawambigwe mum-salaba

¹ Wang'holozangu, walume na wadala, lombuyile kwa hemwe, siwadamlile uviso wa kukomya kwa Nguluwi, kwa ulonzi ulinguwanojeza wanhu ama kwa luhala lwa wanhu. ² Hala hondali

na hemwe, nasivizelele choneche, ila nangana ndimzele Yesu Kilistu yula yawambigwe mumsalaba. ³ Lelo hambuyile kwa hemwe, ndali ng'hochele na ndikakama lukami kwa kudumba. ⁴ Kwa usenga na kudamla kwa heni, hauwele kwa ulonzi uwele na nyhala za kuwadita wanhu wakwejigwe, ila kwa ulajilo winji wa mong'ho wa Muhe wa Nguluwi, ⁵ leka makundo ga hemwe, hambe getumbile luhala lwa munhu, ila iwe kwa mong'ho wa Nguluwi.

Luhala lwa Nguluwi

⁶ Ndanguwadamlila usenga wa luhala kwa wala wakangale kuli makundo, ila haiwa luhala lwa isi ayi na haiwele kwa vilongozi wa isi ayi ilingwajiliza ludali. ⁷ Twanguwadamlila luhala lwa Nguluwi luvisigwe na luhaguligwe na kihanza ukulu wa heye hala isi hainalumbigwa. ⁸ Kuduhu ne chilongozi yumwe wa isi ino yaluzelele luhala luno. Wone na wawe wavizelele hino, nahawali kumuwamba mumsalaba Mkulu wa ukulu. ⁹ Ila ndo kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga, “Mbuli zohambe zoneche na iziho, ne makutu kuhulika, mbuli wanhu zohambe wejese mnhumbula, azo ndo Nguluwi yawawichile wala walingumgana.”

¹⁰ Ila Nguluwi katugubulila hetwe kwa Muhe. Mina Muhe Yelile, kangusakula chila chinhu chiwele mgati ng'hatu mwa Nguluwi. ¹¹ Yalikohi yoweza kuvizela vinhu vya mgati mwa munhu wone haiwele muhe wa heye yuye? Vivyo, kuduhu yavizelele mbuli za Nguluwi, ila Muhe

wa Nguluwi. ¹² Lelo hetwe hatubochele muhe wa wanhu wa isi, ila tubochela Muhe yalajizwe na Nguluwi leka yatudite tuvizele gala gotupeligwe hela na Nguluwi.

¹³ Lelo hetwe twangulonga, haiwele kwa ulonzi wotulangusigwe kwa luhala lwa munhu, ila twangulonga kwa ulonzi wotulangusigwe na Muhe wa kukomya, twangulonga mbuli za Muhe kwa wala wawele na Muhe wa Nguluwi. ¹⁴ Munhu yohawele na Muhe wa Nguluwi, hobochele mbuli za Muhe wa Nguluwi. Kwa heye munhu ayo, mbuli azo ndo upoka yeka, gangupuluta luhala lwake, mina ganguweza kuzeleka hela kwa utanzi wa Muhe. ¹⁵ Ila munhu yawele na ayo Muhe wa Nguluwi, koweza kugazela geng'ha, na haduhu munhu yoweza kumtagusa. ¹⁶ Gandichigwe gangulonga,

“Yalikohi yoweza kuvizela majesa ga Mkulu?

Yalikohi yoweza kumlangusa Mkulu?”

Ila hetwe twanago majesa ga Kilistu.

3

Chitumagwa wa Nguluwi

¹ Wang'holozangu, heni nasijezele kulonga na hemwe kota wanhu wawele na Muhe wa Nguluwi ila nandonge na hemwe kota wanhu wa chiisi, kota wana wadodo kuli kumkunda Kilistu. ² Nandiwapa itombo na haiwele kwa chilyo chikavu, kwa vila namwali hamkundile kuchibochela. Na mbaka sambu baha hamkunda hebu. ³ Mina hemwe mng'hali wanhu wa chiisi, mwangikala kwa vihendo vya chiisi. Ndaze, silingukomya kota mng'hali na maya na kilewa

hemwe kwa hemwe? Mbuli zino zangulajila ng'hatu hemwe mng'hali wanhu wa chiisi, na mwangikala kota wanhu wa chiisi. ⁴ Yumwe wa hemwe hoyolonga, “Heni ndangumuwinza Paoli,” Na yunji kolonga, “Heni ndangumuwinza Apolo,” Ndaze, ayo hailingulajila kota mng'hali ngikala kota wanhu wa isi ino hela?

⁵ Apolo ndo yalihi? Na Paoli ndo yalihi? Hetwe twa vitumagwa hela wa Nguluwi natuwe-galilani hemwe makundo. Chila yumwe wa hetwe kangukola mijito kota vyoyapeligwe na Mkulu. ⁶ Heni na nyala nyhadikwa, Apolo kaboholela mazi, ila yaiditile nyhadikwa yote ndo Nguluwi. ⁷ Yatanganiche hawele yula yanyalile nyhadikwa, ama yula yaboholele mazi, wakitumbila ndo Nguluwi yaiditile nyhadikwa yote. ⁸ Munhu yanyalile na yaboholele mazi weng'ha wewhana, na Nguluwi komonola chila yumwe kota vyoyekangaze kukola choyalajizwe. ⁹ Mina hetwe twangukola mijito hamwe na Nguluwi, na hemwe mwa kota mgunda wa Nguluwi, hemwe mwa kota ng'handanda ya Nguluwi.

¹⁰ Kwa kitumbila kunoga kwa heye koyamhele Nguluwi, mbika msisi kota yalinguzenga yadahile yawele na luhala, na munhu yunji kanguzenga mchanya mwake, ila chila yumwe yawe msugu yolola vyoyozenga mchanya mwa msisi awu. ¹¹ Kuduhu munhu yoweza kuwika msisi unji yoleka ula uwichigwe katali, msisi awo ndo Yesu Kilistu. ¹² Mchanya mwa msisi awo munhu koweza kuzenga kwa zahabu, sendi ama kwa maganga ga sendi nyinji ng'hatu, koweza kuzen-

jela migodi, chimundi na midete. ¹³ Kunoga kwa mijito ya chila yumwe kokoneka mhela wa zuwa lila lya utaguso. Hambi zuwa ayo, acho chiluli cholajila mijito ya chila munhu, chiluli chojeza kona kota mijito ya hewo nainoga. ¹⁴ Wone choy-azenjile munhu kuchanya mwa awo msisi hachilakazwa na acho chiluli, munhu ayo kobochela ndolendole. ¹⁵ Ila wone choyazenjile cholakazwa, leka kokwajiliza choyaganigwe kubochela, ila heye koloholigwa kota yaponele nzagunzagu kulawa mchiluli.

¹⁶ Ndaze, hamvizelele kota hemwe mwa ng'handanda ya Nguluwi, na Muhe wa Nguluwi kangikala mgati mwa hemwe? ¹⁷ Lelo wone munhu yawifye ng'handanda ya Nguluwi, Nguluwi komuwifya heye, mina ng'handanda ya Nguluwi yela, namwe mwa kota ng'handanda ya Nguluwi.

¹⁸ Mleche kibada! Munhu yoneche hali hemwe yochiwona kana luhala lwa chiisi, kabweda yawe mpoka leka yawe na luhala lwa kukomya. ¹⁹ Hambi, luhala lwa wanhu wa isi ayi ndo upoka hali Nguluwi. Mina Maandiko Matakatifu gangulonga, “Nguluwi kawagwilizaga wawele na luhala kuli usugu wa hewo.” ²⁰ Na kahi, “Mkulu kavizela kota majesa ga wawele na luhala hagawele chinhu.” ²¹ Lelo munhu yaleche kidayila chila chowalingudita wanhu. Mina chila chinhu ndo cha hemwe. ²² Yawe Paoli ama Apolo ama Kefa, isi yeng'ha ama ukomu ama kubagama ama mbuli za sambu ama mbuli za hamba, vyeng'ha ndo vya hemwe. ²³ Hemwe mwa wa Kilistu, na Kilistu ndo wa Nguluwi.

4

Watumigwa wa Kilistu

¹ Munhu nayatone hetwe kota twa vitumagwa wa Kilistu, wotupeligwe udaho wa kudamla uviso wa Nguluwi. ² Na chilinguganigwa kwa yoneche yula yapeligwe chinhu cha kukola, lelo imgana yawe wa kitumbila. ³ Kwa heni haiwele chinhu, wone nhagusigwe na hemwe, ama na utaguso wa chiwunhu, na sichitagusa ndiliyeng'ha. ⁴ Mgati mwa nhumbula ya heni kудuhu chinhu chin-hagusa kwa mbuli yoneche, ila ayo hailingula-jila kota ndahela nongwa. Mkulu ndo yalin-gunhagusa heni. ⁵ Lelo mleche kutagusa mhela loung'hali, mbeteze mbaka Mkulu hoyokuya. Heye kogavumbula gala gali kutitu gavisigwe, na kulajila hazelu gala gawele mnhumbula za wanhu. Nabaho chila yumwe kubochela lutogo lwake kulawila kwa Nguluwi.

⁶ Wang'holozangu, ndimtumila Apolo na heni kwa chiwalo cha hemwe, leka kukolela hetwe milanguse ulonzi awu, "Mibatilile gandichigwe." Mleche kidayila munhu yumwe na kumbeza yunji. ⁷ Yalikohi yokubagula nakukona hegwe kota kunoga kusinda yunji? Kuna chinhu chachi hegwe chohupeligwe? Na wone uwe upegwe, iwa ndaze kwangidaya kota hupeligwe?

⁸ Ena! Mgabochela geng'ha nagomganile! Muwa na lufufu! Muwa wandewa hetwe tulihaduhu! Ndangugana muwe wandewa, leka tuwe wandewa hamwe na hetwe. ⁹ Ndangijesa Nguluwi katudita hetwe watumigwa tuwe wanhu wa mviso ng'hatu, kota wanhu watagusigwe

kubagama, mina tugaluka mnvina hali isi yeng'ha, hali wahilisi wa kilanga na hali wanhu.

¹⁰ Hetwe twawapoka kwa mbuli ya Kilistu, ila hemwe mna luhala kwa kilumba hamwe na Kilistu! Hetwe twa ng'hochele, hemwe mna ludali. Hetwe twangubezigwa ila hemwe mwangutogoligwa. ¹¹ Mbaka sambi, hetwe

tuna nzala na ng'halu, twahela chakuvala, twangutowigwa na viganza, twahela hakuwasa.

¹² Kahi twangugaya na kukola mijito kwa moko getu. Howotuliga, hetwe twanguwalandila utambichizo, howotugaza hetwe twangwimilila.

¹³ Howotusinjizila, twangwidichila goya. Mbaka sambi hetwe twangoneka kota vinhu vikokomoche vya isi, lelo hetwe twangoneka kwa chila munhu, kota vinhu vyavu.

¹⁴ Silingwandika aga geng'ha leka ndiwabase soni, ila ndanguwakanya kota wana wa heni ndiwaganile. ¹⁵ Mina na wone muwe na wanhu elufu kumi wa kuwamila kuli kilumba na Yesu Kilistu, mwahela wahaza wenji, hambi kuli kilumba na Kilistu, heni ndo ndiwalelile kwa kudamla Mbuli Inojile.

¹⁶ Ahyo, ndanguwadedeza, mdite kota vyondilingudita heni. ¹⁷ Ahyo, ndangumlajiza Timoteyi kwa hemwe. Heye ndo mwanangu ndimganile na yatanganiche kuli kilumba na Mkulu. Ayo kowakumbusani nzila yondilinguwinza kuli kilumba na Yesu Kilistu, nzila yondilingulangusa chila honhu kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

¹⁸ Wamwe wa hemwe mina waluka kidaya wochijesa kota sikuya kahi kwa hemwe kuwa-

jendela. ¹⁹ Ila, Mkulu wone yagane, ndokuya kwa hemwe himahima, na baho ndokona nene baha, hachiwele chila hela chowolonga, ila na ludali lowalinalo awo walingidaya. ²⁰ Mina Undewa wa Nguluwi hauwele kwa ulonzi hela, ila wa mong'ho. ²¹ Ndaze, mwangugana chilikohi? Mbuye kwa hemwe na ng'obwa, ama mbuye na muhe wa igano na uliholile?

5

Miyuse na ung'hondwa kuli ng'handu ya Ngu-luwi

¹ Zabaho mbuli zitanganiche kota kuna ung'hondwa hali hemwe, na awo ung'hondwa wihile ng'hatu mina haunalawila hali wanhu wo hawamzelele Nguluwi. Ndonjelwa kota, kuna yumwe wa hemwe kangikala na mdala wa mhaza wa heye! ² Iwa ndaze lelo mwangidaya? Nayali goya kwa hemwe kulombocheza, na ayo yaditile chinhu acho yawinjigwe hali hemwe. ³ Nani, kwa ubanzi wa heni, ifanda kwa lukuli ndakutali na hemwe, leka ahyo, kwa muhe ndabaho hamwe na hemwe, hino, kota vila ndabaho, mina ndimtagusa munhu ayo yaditile chinhu acho cha soni kota heni nda aho hamwe na hemwe. ⁴ Mhela homting'hana hamwe kwa itagwa lya Mkulu Yesu, nani nda hamwe na hemwe kwa chimuhe, na ludali lwa Mkulu wa hetwe Yesu lwa baho, ⁵ mumuwiche munhu ayo mmoko mwa Limazoga, leka lukuli lwake luwifigwe na muhe wa heye iloholigwe zuwa lila Mkulu hoyowatagusa wanhu.

⁶ Kidaya kwa hemwe hakunojile! Ndaze, hamzelele kota usaso udo wosasiza utimbo weng'ha? ⁷ Mihovuje, mkataje kutali usaso wa katali wa gehile. Leka muwe utimbo unyale wohauwichigwe usaso kota vyomlinguganigwa kuwa, mina Kilistu mwanaing'holo lya Pasaka wa hetwe kalavigwa nhambiko. ⁸ Lelo tudite mnvina ayo, ilihela usaso ula wa katali, usaso wa wihe na gehile, ila kwa ibumunda haliwichigwe usaso, ndo ibumunda linojile na kukomya.

⁹ Nandiwandichila kuli lyandiko liyaje, kota mleche kihanza na wang'hondwa. ¹⁰ Silingulonga kota mleche kihanza na wanhu weng'ha wohawamzelele Nguluwi, wawele wang'hondwa na wabuhu na wahizi na walingufugamila jimalukolo. Mina kwa kileka na hewo weng'ha na iwagana hemwe muche ng'hatu kuli isi ino. ¹¹ Chonyandiche ndo chino, mleche kihanza na mng'holozo yawele Mkilistu yawele mng'hondwa na mbuhu na yalingufugamila jimalukolo na yawele na maligo na yalingugala na mhizi. Munhu yawele hino, na kulya mleche kulya na heye.

¹² Ndaze, mbuli ya heni kuwatagusa wanhu wawele kunze kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu? Awo Nguluwi kowatagusa. Ndaze, hemwe hamganigwe kuwatagusa wala wawele kuli wanhu wa hemwe baho? ¹³ Heye Nguluwi kowatagusa awo wawele kunze. Kota Gandichigwe vyogolonga, “Mumuwinje kutali munhu yehile yawele hali hemwe!”

6

Wakilistu wetaguse wawo yeka

¹ Iwa ndaze yumwe wa hemwe kumlonjeleza mng'holoze hali utaguso wa wanhu hawamzelele Nguluwi yoleka kumlonjeleza hali wanhu wa Nguluwi? ² Ndaze, hamzelele kota wanhu wa Nguluwi wowatagusa wanhu wa isi ayi? Wone lelo, isi yotagusigwa na hemwe, lekachoni hamlingugana kutagusa kuli mbuli ndodo? ³ Ndaze, hamzelele kota hetwe towatagusa wahilisi wa kilanga? Ahyo totagusa ng'hatu mbuli ndodo za ukomu awu ziwele muisi. ⁴ Wone muwe mchilewa, ndaze, muwachema wawe watagusa hanji hawazeleche kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wawataguse hemwe?

⁵ Ndangulonga aga kuwabasa soni hemwe! Hambi kuduha ne yumwe hali hemwe yawele na luhala Iwa kijesa nongwa za wang'holoze? ⁶ Ila Mkilistu komuhilika Mkilistu miyage kuli mchitala, yomleka yataguswe na watagusa wohambe wakunde na hawamzelele Nguluwi.

⁷ Ako kilonjeleza mwemwe kwa mwemwe kwangulajila ng'hatu kota mlemwela! Ndaze, yowa mbuli inojile ng'hatu kwa hemwe wanhu kuwaditila wihe? Yowa inojile ng'hatu kwa hemwe kusukulwa lufufu lomuwelenalo. ⁸ Ila, lelo hemwe ndo mwanguwaditila wihe na kuwaboka kahi, ago mwanguwaditila Wakilistu wayenu! ⁹ Ndaze, hamzelele kota wanhu wehile hawowa na honhu kuli Undewa wa Nguluwi? Mleche kibada! Hawawele wanhu wagoni na wang'hondwa na walingufugamila jimalukolo

na wala walinguwasa na walume wayao. ¹⁰ Hawawele wahizi na wabuhu na walingugala na walinguheha na wabokaji na walinguliga hewo weng'ha hawowa na honhu kuli Undewa wa Nguluwi. ¹¹ Wamwe wa hemwe mwali hiho, ila namusilwa gehile ga hemwe na mditwa welile na muwa mtanganiche kwa Nguluwi kwa itagwa lya Mkulu Yesu Kilistu na kwa Muhe wa Nguluwi wa hetwe.

Ng'huli za hemwe zimtogle Nguluwi

¹² Munhu koweza kulonga, “Kwa heni chila chinhu chikundigwa kwa malajizo.” Ila haviwele vyeng'ha vinoga kwa heni. Ndangukunda kota chila chinhu chinoga kwa heni ila ndema chinhu choneche chila chindongoze. ¹³ Hamba munhu nyunji koweza kulonga, “Ndiya kwa chiwalo cha munda, na munda kwa chiwalo cha ndiya.” Goya, ila Nguluwi koviwifya vyeng'ha vili. Lukuli lwa munhu haluwele kwa ung'hondwa, ila kwa chiwalo cha kumditila Mkulu, na heye Mkulu kangulolela lukuli. ¹⁴ Kwa ludali lwake Nguluwi nakamzilipula Mkulu kuli wabagame, vivila na heye kotuzilipula na hetwe.

¹⁵ Ndaze, hamzelele kota ng'huli za hemwe ndo vitomo vya lukuli lwa Kilistu? Lelo nyhole vitomo vya Kilistu ndividite viwe vya uhonzolomo? Ne hado! ¹⁶ Ahyo, hamvizelele, yalingilumba na mhonzolomo kawaga lukuli lumwe na heye? Kota vyoyandichigwe mli Maandiko Matakatifu, “Na hewo weli wowa lukuli lumwe.” ¹⁷ Ila yula yelumbile na Mkulu kawaga hamwe na heye chimuhe.

¹⁸ Mikale kutali na ung'hondwa. Gehile geng'ha galinguditigwa kunze hagalngulumiza lukuli ila mng'hondwa huditaga gehile mli lukuli lwake heye. ¹⁹ Ndaze, hamzelele kota ng'huli za hemwe ndo ng'handa ya Muhe Yelile yawele mgati mwa hemwe, yomumbochele kulawila kwa Nguluwi? Hemwe baho, mwa wa Nguluwi. ²⁰ Nakawagula kwa bei ng'hulu. Ahyo mumtogole Nguluwi kwa ng'huli za hemwe.

7

Mbuli ya kuhola

¹ Lelo kwa mbuli zila zomwandiche kota, inoga wanhu waleche kuhola, ² ila kwa vila kuna ung'hondwa ng'hatu, chila mlume yawe na mdala wake yuye na chila mdala yawe na mlume wake yuye. ³ Mlume kanguganigwa yadite galinguganigwa kwa mdala wa heye, na heye mdala yadite galinguganigwa kwa mlume wa heye. ⁴ Mdala kahela ludali hali lukuli lwa heye, ila mlume wa heye kanawo. Hamba, hiho du mlume kahela ludali hali lukulli lwa haye, ila mdala wa heye kanawo. ⁵ Mleche kiyima chila yumwe, ila kwa kulagana kwa mhela udo hela, leka muwe na mhela wa kulanda. Hamba mihiluchile kahi leka Limazoga lileche kuwajeza kwa vila hamuweza kilemeza.

⁶ Ndilinguwalonjelani sambu ndo majesa gangu hela, haliwele ilajizo. ⁷ Nangana wanhu weng'ha wawe kota heni vyondili, ila chila munhu kanayo ndolendole ya heye yapeligwe na Nguluwi, yumwe kana ino na yunji kana yila.

⁸ Kwa wala walume hawanahola na wala wadala hawanaholeka, ndanguwalonjela kota inoga wekale kota heni vyondili. ⁹ Ila wone hamuweza kilongoza mwemwe, leka muhole, mina inoga kuhola kuleka kumema maya ga chilukuli.

¹⁰ Kwa wala weholile ndanguwapa ilajizo ali, na haiwele ya heni, ila ya Mkulu. Mwanamche yaleche kileka na mlume wa heye, ¹¹ Ila wone yeleche na heye, na baho yekale ne kuholeka, ama hebu, wehanyise wawe hamwe kahi na mlume wa heye. Mlume na heye yaleche kumwandichila luleko mchewake.

¹² Kwa wala waji ndangulonga, heni, haiwele Mkulu, ndangulonga hino, wone mlume Mkilistu kana mdala yawele hambe yamkunde Kilistu, na ayo mdala kakunda kulutilila kikala na heye, yaleche kumwandichila luleko. ¹³ Na wone mdala Mkilistu kana mlume yalihela makundo kwa Kilistu, na ayo mlume kangukunda kulutilila kikala na heye, lelo mdala ayo yaleche kumwandichila luleko. ¹⁴ Kwa vila ayo mng'holozo yohambe yamkunde Kilistu, kobochelegwa kwa Nguluwi kwa kukolela mdala wa heye, na ayo mdala yohambe yamkunde Kilistu kobochelegwa kwa Nguluwi kwa kukolela mlume wa heye. Leka vila, wana wawo na wahawele wehile kota vyoili, ila hambi sambu wabochelegwa na Nguluwi. ¹⁵ Ahyo, wone yula yohambe yamkunde Kilistu kangugana kumleka miyage yawele Mkilistu, leka yamleche hela. Aho yula mlume Mkilistu ama mdala, kowa yelejehe. Mina Nguluwi kawachema hemwe

mikale goya. ¹⁶ Hegwe mwanamche Mkilistu, kovizela ndaze kota huweza kumloholo mlume wa hegwe? Ama hegwe mlume Mkilistu, kovizela ndaze kota huweza kumloholo mdala wa hegwe?

Wikale kota vyouchemigwe na Nguluwi

¹⁷ Ahyo, chila yumwe na yekale kota vyouganigwe na Mkulu, na yekale kota vyoyachemigwe na Nguluwi. Ali ndo ilajizo lyondanguse kuli vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu. ¹⁸ Wone munhu yenjile ikumbi kambochela Nguluwi, ayo yaleche kivisa kota kenjila ikumbi, na wone loyachemigwe nayali hanenjila ikumbi, leka yaleche kwinjila ikumbi. ¹⁹ Mina kwinjila ikumbi ama hanenjila ikumbi haiwele chinhu, chitanganiche ng'hatu ndo kibata malajizo ga Nguluwi.

²⁰ Hino chila yumwe yapone vivila navyoyaweke kota mhela ula vyoyachemigwe.

²¹ Ndaze, hegwe wali mpogozzi mhela wouchemigwe? Uleche kona vibu, ila wone uwe na mhela wa kilejeha, udite. ²² Mina heye yachemigwe na Mkulu nayali mpogozzi, ayo kawaga munhu yelejehe wa Mkulu. Na kahi hiho na yula yachemigwe yawele munhu yelejehe, kawaga mpogozzi wa Kilistu. ²³ Hemwe mweng'ha mguligwa hela kwa bei ng'hulu, ahyo mleche kahi kuwa wapogozzi wa wanhu. ²⁴ Wang'holozangu, chila yumwe wa hemwe, yekale kwa kilumba na Nguluwi kota vyoyachemigwe.

Mbuli za wang'hali hola na wadala walekwa

²⁵ Lelo kwa mbuli ya wahinza hawanaholeka na hawanahola, heni ndahela ilajizo kulawa kwa

Mkulu, ila ndangulavya gondijesile heni kota kwa isungu lyomheligwe na mkulu ndanguganigwa kuwa wa kitumbila.

²⁶ Lelo vyondilingona heni, kwa nongwa iwele aha sambu, ndangijesa kota na igana munhu yapone kota vyoyali. ²⁷ Ndaze, mina kuhola? Uleche kugana kumleka mchewako. Ndaze, hegwe hunahola? Leka uleche kuhola. ²⁸ Ila wone uhole kowa huditile gehile, na mhinza wone yaholeche kowa haditile gehile. Ila wanhu kota awo wogaya ng'hatu kuli ukomu awu, ila heni nangana ago galeche kuwafika hemwe.

²⁹ Wang'holozangu, ndangugana kulonga hino, mhela uponile udo. Na kulawila sambu wala waholile wekale kota vila hawanahola, ³⁰ na wala walingulila wawe kota hawalingulila, na wala walingusechelela wawe kota hawalingusechelela, na wala walingugula wawe kota wahela chinhu chowagulile. ³¹ Na hewo wawele na chakukola na vinhu vya isi ino, wawe kota wahela chakukola ng'hatu. Mina isi ayi kota vyotuzelele yangukola.

³² Ndangugana hemwe mleche kuwa na lunhwinhi. Munhu yalihela mdala kakolaga mijito ja Mkulu, leka yamnojeze Mkulu. ³³ Mlume yaholile kahangawaga na mbuli ya vinhu vya isi, kwa vila kangugana kumnojeza mchewake, ³⁴ na heye kangukwejigwa banzi mbili. Mdala hanaholeka ama hanating'hana na mlume kahangawaga na mbuli ya Mkulu leka yawe yelile lukuli na Muhe. Ila mdala yaholeche, kahangawaga na mbuli za vinhu vya isi leka yamnojeze mlume wa heye.

³⁵ Ndanguwalonjelani aga kwa vila ndangu-gana kuwatanza hemwe, na haiwele kuwale-mezeni. Ndangugana hemwe mdite ganojile, na milavye mwemwe baho kuli mijito ja Mkulu, ne kukwejigwa na mbuli zinji. ³⁶ Wone munhu kang-ona kota halingumditila goya mhinza mkasano wa heye, wone yone mhinza ayo kalala kwa vila mihela ja heye ja kuholeka jipuluta, wone koweza kihola na heye, yadite ahyo, wone yam-hole hodita gehile. ³⁷ Ila wone ayo mlume yagane yuye kwa nhumbula ya heye kuleka kuhola, na wone yoweza kulongoza maya ga chilukuli, ayo kangudita goya kwa kuleka kumhola mhinza ayo. ³⁸ Ahyo, yula yokwamula kuhola mhinza kangu-dita goya, na yula yalingulema kuhola kangudita goya ng'hatu.

³⁹ Mdala yaholeche kanguwohigwa na mlume wa heye mhela weng'ha mlume wa heye hoyowa mkomu. Ila mlume wa heye wone yabagame, mdala ayo kowa yelejehe, na wone yagane koweza kuholeka na munhu yoneche hela yawele Mkilistu. ⁴⁰ Ila, vyondilingona heni, kobweda ng'hatu kota yapone hihyo vyoyali. Ago ndo Majesa gangu, na ndangijesa heni kahi ndanaye Muhe wa Nguluwi.

8

Mbuli ya vilyo chitambichilwe jimalukolo

¹ Sambi yanguwala vilyo vitambichizwe jimalukolo. Tuvizela kota hetwe tweng'ha twa wawanzi, ila uwanzi awo wanguwadita wanhu wawe wochidaya, ila igano lyanguzenga.

² Munhu yochijesa kota kachizela chinhu, ndangukomya hachizelele ne chinhu kota vyoilingumgana kuchizela. ³ Ila chila munhu yalingumgana Nguluwi, ayo kazeleka na Nguluwi.

⁴ Lelo kuli mbuli ya vilyo vitambichizwe jimalukolo, tuvizela kota jimalukolo haiwele chinhu muisi, tuvizela kota Nguluwi ndo yumwe hela. ⁵ Hanga kuwele na vinhu vilinguchemigwa mimlungu kuli isi ama kilanga, na hanga wanhu wangulonga kuna mimlungu na wakulu wenji, ⁶ ila hetwe tuna Nguluwi yumwe, Mhaza, yalumbile vinhu vyeng'ha, na kwa heye hetwe twangikala. Kahi twanaye Mkulu yumwe hela, Yesu Kilistu, kwa kukolela heye vinhu vyeng'ha vilumbigwa na hetwe twangikala kwa kukolela heye. ⁷ Ila haiwele chila munhu yawele na uwanzi uno. Mina wabaho wanhu wANJI wazowele kutambichiza jimalukolo, wanhu wANJI mbaka sambu howolya chilyo acho wangijesa kota vilyo vitambichizwe jimalukolo. Na kwa vila nhumbula za hewo ng'hochele, wangiwna mzilo. ⁸ Ila chilyo hachiweza kutuhilika habehi ng'hatu na Nguluwi. Wone tuleche kulya hatwisilwa na chinhu, na wone tulye hatukonjezelwa chinhu.

⁹ Ila, milolele, aku kilejeha kwa kukola mijito minji hemwe mleche kuwambuza wawele na makundo ng'hochele wagwe kuli gehile. ¹⁰ Wone munhu yawele na nhumbula yohaisindamale, yakone hegwe uwele na uwanzi ulya vilyo avyo mng'handu ya jimalukolo, ahyo, hochikangaza hebu kulya vilyo vitambichizwe jimalukolo?

¹¹ Ahyo, ayo munhu yawele na makundo ng'hochele, mng'holoze Kilistu nayabagame kwa chiwalo cha heye, kokwajilila kwa chila hegwe kwanguchichema luhala. ¹² Wone mlinguwaditila gehile ahi Wakilistu wayenu, na kulumiza kukunda kwa hewo kudo, namwe mwangumditilla gehile Kilistu. ¹³ Ahyo, wone chilyo chondilingulya changumwambuza Mkilistu muyangu yagwe kuli gehile, silya iwunde mazuwa gose, ndeche kumdita heye yagwe kuli gehile.

9

Mijito ja watumigwa

¹ Ndaze, heni siwele munhu ndilejehe? Ndaze, heni siwele mtumigwa? Ndaze, heni simuwene Yesu Mkulu wa hetwe? Ndaze, hemwe hamuwele mlawile kwa mijito ya heni kuli kilumba na Mkulu? ² Hanga wone kwa heni siwele mtumigwa kwa wanhu wanji, ila kwa hemwe heni nda mtumigwa. Hemwe mwa ulajilo wa utumigwa wa heni, kwa kula kilumba hamwe na Mkulu.

³ Ahi ndo vyondichigombela kwa wanhu howondema heni, ⁴ Ndaze, hambi hetwe hatuganigwe kulya na kunwa kwa chiwalo cha mijito ja hetwe? ⁵ Ndaze, twahela ludali lwa kumhola mdala Mkilistu kuli majendo ga hetwe, kota vila vyowalingudita watumigwa wanji, wang'holoze na Mkulu, na Kefa? ⁶ Ama heni na Banaba ndo tulinguganigwa kukola mijito leka tupegwe vinhu vitudita tikale? ⁷ Ndaze, mwamizi wachi yoweza kigulila mgoha yuye? Mlimi wa mgunda wachi yawele hambe yalye

mafuza kuli mgunda wa heye wa zabibu? Mdimi wachi yawele hambe yanwe itombo kuli misenga joyadimile?

⁸ Ndaze, ndangulonga mbuli zino chiwunhu hela? Ndaze, Malajizo ga Musa nago hagalingulonga hiho? ⁹ Yandichigwa kuli Malajizo ga Musa, “Uleche kulidinya mlomo isenga holipulula nyhule za mpunga na liso.” Ndaze, ndo kulonga Ngu-luwi kangujihangawila misenga? ¹⁰ Ndaze, vyoy-alonjile ahyo, halonjile mbuli za hetwe? Ena, aga na gandichigwa kwa mbuli ya hetwe, mina yula yalingulima na yalingubeta, chila yumwe kana lutogo lwa kitumbila mbeni. ¹¹ Wone hetwe tunyalile nyhadikwa ya chimuhe hali hemwe, ndaze, chowa chinhu chikulu ng'hatu wone tubete kwa hemwe vinhu vya hetwe vya chila zuwa? ¹² Wone wanhu wanji wana ludali lwa kitumbila ago kulawila kwa hemwe, ndaze, hetwe twahela ludali ng'hatu kusinda hewo?

Ila hetwe hatutumiye ludali alo, leka hetwe natwimilila mbuli zeng'ha tuleche kulemeza choneche cha Mbuli Inojile ya Kilistu ¹³ Ndaze, hamvizelele kota wawele vitumagwa kuli ng'handi ya Nguluwi wopegwa chilyo cha hewo baho, na walingulavya nhambiko hali honhu ha kulavila nhambiko wopegwa vinhu vya nhambiko ayo? ¹⁴ Mkulu nakalajiza hiho, wala walinguwadamlila wanhu Mbuli Inojile wapegwe ndiya ya hewo kulawila mumo.

¹⁵ Ila, heni situmiye ago ne imwe. Na sandiche aga leka mnditile heni aga, yowa goya kwa heni kubagama kuli munhu kubeza kula kitogola kwa

heni hela. ¹⁶ Wone ndilingudamla Mbuli Inojile, ayo haiwele mbuli ya kivunila, ayo ndo mijito yomheligwe. Mane nene, wone silingudamla Mbuli Inojile. ¹⁷ Wone nandite mijito ayi kwa kugana nene baha, ndahapegwe chonolo, ila wone ndilingukola mijito ayi ne kugana nene baha, ayo yangulajila kota Nguluwi kanipa mijito ayi ndiikole. ¹⁸ Lelo ndangubochela chonolo chachi? Msahala wa heni wowa chinhu chachi, londiwadamlila wanhu Mbuli Inojile, silingugana kupegwa chinhu choneche, nasilanda sendi kuli mijito ya kudamla Mbuli Inojile.

¹⁹ Heni nda munhu ndilejehe, siwele mpogozwa wa munhu yoneche, ila ndangidita ahyo kuwa mpogozwa wa chila munhu, leka ndimpalile Kilistu wanhu wenji ng'hatu. ²⁰ Kuli Wayahudi na ndikala kota Myahudi leka ndiwebate Wayahudi, kwa wala walingulongozwa na malajizo ga Musa, nandikala kota ndangulongozwa na malajizo ga Musa, leka ndiwebate hewo walingulongozwa na Malajizo ga Musa, hanga nene baha silingulongozwa na Malajizo ga Musa. ²¹ Kwa wala hawaweke na malajizo ga Musa, nandikala kota ndahela malajizo, leka ndiwebate wala walihela Malajizo ga Musa. Ahi haiwele ngulajila kota ndahela malajizo hali Nguluwi, ila ndina malajizo ga Kilistu. ²² Kwa hewo waweke ng'hochele, ndidita ng'hochele leka ndiwebate awo waweke ng'hochele. Ndidita chila chinhu kwa weng'ha leka ndiwalohole kuli chila nzila.

²³ Ndangudita aga geng'ha kwa chiwalo cha Mbuli Inojile, leka ndihanze mli faida ya usenga. ²⁴ Ndaze, hamvizelele kota wanhu

howobilima, weng'ha wangubilima, ila yumwe hela yalinguwalongola wayage, ndo kabochelaga chonolo? Ubilime ahyo, leka upegwe chonolo. ²⁵ Munhu yoneche yalingugana kuwalongoza wayage walingubilima, tandi kangiwika goya, huditaga ahyo leka wapegwe lutogo lulinguwifigwa. Ila hetwe twangudita ahyo tupegwe chonolo chohambe chihe kwa mazuwa gose. ²⁶ Ahyo ndangubilima kota munhu yalingugana kulongoza, silingitowa kota munhu yalingitowa na mbeho. ²⁷ Ndanguukangaza lukuli lwangu na kuudita uwe kota mpogozi wa heni, ndangudita ahyo leka ndeche kulemigwa hondisinda kuwadamlila usenga wanhu wanji.

10

Ikanyo kwa jimalukolo

¹ Wang'holozangu ndangugana mvizele kota wasekulu wa hetwe weng'ha na wali hasi ha ulolelo wa ila ng'hungugu, na kwa vila weng'ha na waloka goya yila bahali. ² Weng'ha nawabatizwa leka wawe wa Musa kuli yila ng'hungugu na kuli yila bahali. ³ Weng'ha na walya chilyo chichila cha chimuhe. ⁴ Nawanwa kahi chakunwa chichila cha chimuhe. Mina nawanwa kulawila kuli lila italawe lya chimuhe liwawinzile, italawe alyo lyali heye Kilistu. ⁵ Leka ahyo, Nguluwi nahanojezwe na wenji wa hewo, na mitufi jawo najitagangwa kugunuche.

⁶ Lelo aga nagalawila kota kutulangusa hetwe, gangutulonga hetwe tuleche kugana wihe kota hewo navyowauganile. ⁷ Mleche kuwa kota wafugamila jimalukolo kota wamwe vyowaditile,

kota vyogalingulonga gandichigwe, “Wanhu nawekala hasi, kulya na kunwa, nawema nakuvina vibi.” ⁸ Natuleche kudita ugoni kota wamwe wa hewo vyowaditile ung'hondwa, wabagama zuwa imwe wanhu elufu makumi meli na zidatu (23,000). ⁹ Tuleche kumjeza Kilistu Mkulu kota wamwe wa hewo vyowamjezile, wamwe nawabagama kwa kudondigwa na mizoka. ¹⁰ Tuleche kung'hung'huta kota wamwe wa hewo vyowaliwong'hung'huta, nawakopoligwa na mhillisi wa kubagama yalajizwe na Nguluwi.

¹¹ Lelo mbuli azo zeng'ha naziwalawila hewo leka kutulangusa hetwe, na gandichigwa kutulemeza hetwe tuwele ngikala kuli mhela wa kuduma ulihabehi.

¹² Ahyo, yula yalingijesa kota kema goya yelolele yaleche kugwa. ¹³ Majezo gompegwe, hagawele majenzi kwa munhu. Nguluwi ndo wa kitumbila, na heye howaleka mjezigwe kusinda ludali lwenu, ila homjezigwa, heye kowapa kahi ludali lwa kwimilila na nzila ya kulawa amo goya.

¹⁴ Kwa ahyo, ndiwaganile heni, mleche nhambiko za jimalukolo. ¹⁵ Ndangulonga na hemwe, kota wanhu wawele na luhala, mijese mwemwe aga gondilingulonga.

¹⁶ Hotutambichiza chizombe cha chilyo cha Mkulu, ndaze, hambe tihanze na danda ya Kilistu? Na hotumogola ibumunda, hatulingihanza na lukuli lwa Kilistu? ¹⁷ Kwa vila ibumunda alyo limwe, hetwe, hambi vyotuli wenji, twa lukuli lumwe, mina weng'ha twangimogolela ibumunda lilyo.

¹⁸ Muwalole wanhu wa Isilaeli, wala walin-gulya nhambiko hali honhu ha kulavila nham-biko wangilumba na nhambiko azo zilavigwe kwa Nguluwi. ¹⁹ Lelo ndonje choni? Ndaze, chilyo chilavigwe jimalukolo chitanganika kwa chilyo? Ndaze, jimalukolo, ndo chinhu chikulu? ²⁰ Ne hado! Chondilonga cha hino, nham-biko walingulavya wanhu wohawamzelele Ngu-luwi wangulavila milungu, haiwele Nguluwi. Na heni siviganile ng'oo hemwe muwe milum-bile na milungu. ²¹ Hamuweza kuchinwela chizombe cha Mkulu na aku mnwela chizombe cha milungu, hamuweza kulya hali chisaga cha Mkulu na hali chisaga cha milungu. ²² Ndaze, twangugana kumdita Mkulu yawe na maya? Ndaze, twangijesa tuna ludali ng'hatu kusinda heye?

Mdite geng'ha kwa kumtogola Nguluwi

²³ “Vinhu vyeng'ha vikundigwa kuli malajizo,” Ila haviwele vyeng'ha vinojile. “Vinhu vyeng'ha vikundigwa kwa malajizo,” Ila vyeng'ha havilin-guwakangaza. ²⁴ Munhu yoneche yaleche kipalila ganojile yuye, ila yepalile ganojile ga miyage.

²⁵ Mlye choneche chila chilinguguzigwa kuli soko, ne kuuzauza, kwa chiwalo cha majesa gawele mnhumbula za hemwe. ²⁶ Hino gandichigwe gangulonga, “Isi na vyeng'ha vilimumo vya heye Mkulu.”

²⁷ Wone munhu hawele hambe yamkunde Kilistu yawalalicheni namwe mwangugana kuluta, mlye choneche choyawawichileni ne kuuzauza kwa chiwalo cha nhumbula za hemwe kuwa na majesa. ²⁸ Wone munhu yoneche

yawalonjelani, “Chilyo achi chitambichizigwa jimalukolo,” Uleche kulya kwa yula yakulonjele na kwa chiwalo cha kusa majesa kuli nhumbula ya hegwe. ²⁹ Ndangulonga, “Kwa chiwalo cha majesa ga nhumbula,” Haiwele nhumbula ya hemwe, ila kwa chiwalo cha nhumbula ya yula yawalonjeleni.

Mombuza, “Lekachoni kilejeha kwa heni kitumbile nhumbula ya munhu yunji? ³⁰ Wone ndanguta malumbo Nguluwi kwa chilyo chondilingulya, lekachoni munhu yunji yandeuze kwa chilyo chondilingulya?”

³¹ Lelo choneche chomdita chiwe kulya ama kunwa, mdite vyeng'ha kwa nzila ikoneka kota ukulu wa Nguluwi wangulajilwa. ³² Mleche kuwa ngwamo kwa Wayahudi ama kwa wanhu hawawele Wayahudi ama kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu. ³³ Mfande kota heni, ndangugana kuwanojeza wanhu kwa geng'ha ndilingugadita. Kwa vila ndema kubweda ndiliyeka, ila ndangugana wanhu weng'ha wabwede leka waloholigwe.

11

¹ Mnyijize heni kota vyondilingumwijiza Kilistu.

Kugubika mutwi kwa chipembelo mhela wa kulanda

² Ndanguwatogolani kwa vila mwan-gung'humbuka na kwa vila lombatilile gala malanguso gondiwapele. ³ Ila ndangugana kahi mvizele kota Kilistu ndo mutwi wa chila mlume, na mlume ndo mutwi wa mdala wa

heye, na Nguluwi ndo mutwi wa Kilistu. ⁴ Lelo chila mlume yolanda ama yalingulavya usenga ulawile kwa Nguluwi, aku yagubiche mutwi wa heye, ayo kangumbeza Kilistu. ⁵ Na mdala hoyolanda ama kulavya uloli wa Nguluwi ne kugubika mutwi wa heye, kangumbeza mlume wa heye, yalingudita hino kewhana hela na mdala yabeyile mnvili ziwele mli mutwi wa heye. ⁶ Mdala yolema kugubika mutwi wa heye, inoga yabeye mnvili za heye. Ila soni kwa mdala kukang'hana ama kubeya mnvili za heye, ahyo, inoga yagubiche mutwi wa heye. ⁷ Hainojile kwa mlume kugubika mutwi, kwa vila heye ndo ulajilo wa Nguluwi na chilolelo cha ukulu wa Nguluwi, ila mdala ndo chilolelo cha ukulu kwa Mlume. ⁸ Mlume halawile kwa mdala, ila mdala kalawa kwa Mlume. ⁹ Mlume halumbigwe kwa mbuli ya mdala, ila mdala kalumbigwa kwa mbuli ya mlume. ¹⁰ Ahyo kwa chiwalo cha wahilisi wa kilanga, mdala kangunganigwa yagubiche mutwi wa heye kwa ulajilo ka hasi ha ludali lwa mlume wa heye. ¹¹ Ila, kuli kilumba Mkulu, mdala hawele chinhu kulihela mlume, na heye mlume hawele chinhu kulihela mdala. ¹² Kota vila mdala vyoyalawile kwa mlume, hihyo mlume kalelagwa na mdala, ila chila chinhu kulawila kwa Nguluwi. ¹³ Mwamulile mwemwe, ndaze, imgana mdala kumlanda Nguluwi ne kugubika chinhu kumutwi? ¹⁴ Kwa nzila Nguluwi navyoyalumbile isi, yangulajila kota mlume kuwa na mnvili zizuzumche zangubasa soni kwa heye yuye. ¹⁵ Ila kwa mdala kuwa na mnvili zisoloché ndo ukulu kwa heye, kapegwa

mnvili zisoloche zimgubiche. ¹⁶ Wone munhu yalingugana kitwanza kwa mbuli ayi, lelo na yavizele kota hetwe twahela chihendo chinji, na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Nguluwi chahela vihendo viyage.

Mnvina ya Mkulu

(Matei 26:26-29; Malichi 14:22-25; Lukasi 22:14-20)

¹⁷ Londing'hali ndiwapa malajizo aga, siweza ne hado kuwatogola hemwe kuli agano galinguya, nhing'hano za hemwe kuli kumkunda Nguluwi mwangudita gehile kusinda ganojile.

¹⁸ Kwaluka kwa geng'ha, ndanguhulika kota homting'hana hamwe kulawilaga kilewa hali hemwe. Nani ndangukunda hachefu hela.

¹⁹ Mina igana kulawile kibagula hali hemwe, kulajila yalihi hali hemwe yatanganiche hali Nguluwi. ²⁰ Homting'hana mwangijesa kota mwangulya chilyo cha Mkulu, ila haiwele ahyo!

²¹ Mina homulya chila munhu kangukobanya kulya chilyo cha heye yuye ne kumbeteza miyage, hanga yangoneka kota wamwe wa hemwe wana nzala, na wanji wagala! ²² Ndaze, hamuweza kulya na kunwa muwele hakaye henu? Ama ndaze, mwanguchibeza chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Nguluwi na kuchibasa soni awo walihela chinhu? Ndiwalonjele choni? Ndiwatogole? Hebu! Haiwele kwa mbuli ino.

²³ Mina heni nambochela kwa Mkulu gala malajizo gondiwalecheleni, kota matinazo yila Mkulu Yesu loyahinduchigwe, nakahola ibumunda, ²⁴ kamtogola Nguluwi, kaumogola

mvihande, kalonga, “Awu ndo lukuli lwangu kwa mbuli ya hemwe, mdite hino kwa kung'humbuka.” ²⁵ Nabaho, loyasindile kulya, kahola chizombe, kalonga, “Achi ndo chizombe cha ilagano lya sambi, lilaganwe kwa danda ya heni. Mdite hino, chila homunwa chizombe chino, kwa kung'humbuka heni.”

²⁶ Mina chila homulya ibumunda lino na kunwa chizombe chino, mwangudamla kubagama kwa Mkulu mbaka hoyokuya kahi. ²⁷ Ahyo, chila munhu yolya alyo ibumunda ama kunwa chizombe cha Mkulu kwa nzila yihile, kowa na wihe wa kuuditila gehile lukuli na danda ya Mkulu. ²⁸ Lelo chila munhu tandi yelole yuye, hamba yalye ibumunda alyo na kunwa chizombe acho, ²⁹ mina munhu yalingulya na kunwa ne kijesa mbuli ya lukuli lwa Mkulu, kangulya na kunwa utaguso wa heye yuye. ³⁰ Ndo mina kwa mbuli ayi, wenji wang'hochele na watamwa na wanji wabagama. ³¹ Ila wone tuwe twilolile twetwe goya hatwali taguswa na Nguluwi. ³² Ila homtagusigwa na Mkulu, twangulangusigwa tuwe tudumba, leka tuleche kutagusigwa kwa wihe hamwe na wanhu wa isi. ³³ Ahyo, wang'holozangu, homting'hana kulya chilyo cha Mkulu, chila munhu yambeteze miyage. ³⁴ Na wone kuli na yoneche yawele na nzala, na yalye hakaye hake, leka kuting'hana kwa hemwe kuleche kwambuza kutaguswa na Nguluwi. Ila, kwa zila mbuli zinji, ndowalonjelani hondikuya.

12

Ndolendole Kulawa kwa Muhe Yelile

¹ 27Wang'holozangu, lelo ndangugana kulonga mbuli za ndolendole za chimuhe, silingungugana hemwe mleche kuzizela goya mbuli zino. ² Mvizela kota, lomwali mng'hali kumzela Nguluwi, namlongozwa na kwajilizwa na jimalukolo johambe jilonje. ³ Lelo mvizele kota munhu yoneche yalingulongozwa na Muhe wa Nguluwi kolemwela kulonga, “Yesu yapanjilwe!” Na hiho, munhu yoneche kolemwela kulonga, “Yesu ndo Mkulu,” Wone hambe yalongozwe na Muhe Yelile.

⁴ Kuna ndolendole za chimuhe zili vinji, ila Muhe yalingulavya ndo yumwe. ⁵ Kuna mbuli zili vinji za uchitumagwa, ila Mkulu yoditichilwa uchitumagwa ndo yumwe. ⁶ Kuna mbuli zili vinji za madito, ila Nguluwi ndo yumwe, yalingukola mijito jeng'ha hali wanhu weng'ha. ⁷ Muhe Yelile kangilajila kwa nzila zili vinji kwa chila munhu, kwa unojenoje wa weng'ha. ⁸ Muhe humpaga yumwe usenga wa luhala na yunji usenga wa udaho, vyoyogana Muhe yuyo. ⁹ Muhe yuyo humpaga yumwe makundo na humpaga yunji ludali lwa kusa matamwa, ¹⁰ humpaga yumwe ludali lwa kudita vinduzanduza na yunji ludali lwa kuwalonjela wanhu usenga ulawile kwa Nguluwi, yunji ludali lwa kuvizela vila vilingulawa kwa Muhe Yelile, na haviwele vya Muhe Yelile, humpaga yumwe ludali lwa kulonga luzi lohalulinguzeleka, na yunji ludali lwa kutang'hula. ¹¹ Azo zeng'ha ndo mbuli za Muhe Yelile yuyo

yumwe, yalingumpa chila munhu ludali luli vinji, kota vyoyogana heye yuye.

Vitomo vinji ila lukuli lumwe

¹² Kota vila lukuli lumwe luwele na vitomo vinji, na vitomo avyo vyeng'ha hanga viwele vinji, vyanguudita lukuli lumwe, hino ndo vyoili kwa Kilistu. ¹³ Mina hetwe, wone tuwele Wayahudi ama wanhu hawawele Wayahudi, vitumagwa ama wanhu welejehe, tweng'ha tubatizigwa kwa Muhe Yelile yumwe kuli lukuli alo lumwe, na tweng'ha tupegwa Muhe Yelile yuyo tunwe.

¹⁴ Lukuli lwahela chitomo chimwe hela, ila lwanavyo vitomo vinji. ¹⁵ Wone mgulu naulonje, “Kwa vila heni siwele moko, lelo heni siwele wa lukuli,” Ndaze, wahadumile kuwa chitomo cha lukuli? Hebu! ¹⁶ Wone ikutu na lilonje, “Kwa vila heni siwele iziho, lelo heni siwele wa lukuli,” Ndaze, kwa mbuli ayo lyahadumile kuwa chitomo cha lukuli? Hebu! ¹⁷ Wone lukuli lweng'ha na luwe iziho, munhu yahahuliche ndaze? Na wone lukuli lweng'ha na luwe ikutu, munhu yahanusile ndaze? ¹⁸ Ila kota vyoili, Nguluwi nakaviwika goya vitomo avyo kuli lukuli kota vyoyaganile.

¹⁹ Wone vitomo vyeng'ha vyahawele chitomo chimwe, lukuli lwahawele kofi! ²⁰ Kukomya kwa hino, vitomo vya lukuli vya vinji, ila lukuli lumwe.

²¹ Lelo iziho haliweza kuulonjela moko, “Ndikulema hegwe.” Na mutwi hauweza kugalonjela magulu, “Ndiwalema hemwe.”

²² Ila menji ga ago, yangoneka kota vitomo vila vya lukuli vilingoneka kota vyang'hochele, ndo vitanganiche ng'hatu. ²³ Kahi, vitomo

vila vyotulingijesa kota vyangubasa soni, ndo tulinguviwika goya ng'hatu, vitomo vya lukuli havilingoneka vitanganiche ng'hatu, vyanguwichigwa goya, ²⁴ ila vitomo vilingoneka kota havilinguganigwa kuwichigwa goya. Nguluwi heye kaviwika hamwe vitomo vya lukuli goya, kachiwika goya chitomo chila chilihela ukulu. ²⁵ Leka kuwe kuduhu ulekano kuli lukuli, ila vitomo vyeng'ha vilolele kwa chila chimwe. ²⁶ Wone chitomo chimwe chilumila, vitomo vyeng'ha vyolumila hamwe na acho. Chitomo chimwe wone chitogoligwe, vitomo vyeng'ha husechelela hamwe na acho.

²⁷ Lelo hemwe mweng'ha mwa lukuli lwa Kilistu, chila yumwe mwa hemwe ka chitomo cha awo lukuli. ²⁸ Nguluwi kawika kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, kwaluka watumigwa, keli waloli, kadatu walangusa, hamba kawika wala wawele na ndolendole ya kudita vinduzanduza, konjenza mong'ho na kutanza, ludali lwa kulongoza na wawele ngulonga luzi lujenzi. ²⁹ Mweng'ha hamuwele watumigwa. Mweng'ha hamuwele waloli. Mweng'ha hamuwele walan-gusa. Mweng'ha mwanawo ludali lwa kudita vinduzanduza. ³⁰ Weng'ha wahela ndolendole ya kusa matamwa. Weng'ha wahela ndolendole ya kulonga luzi lujenzi. Weng'ha hawavizelele kutang'hula luzi lujenzi. ³¹ Lelo muwe na maya ga kubochela ndolendole inojile ng'hatu.

Na heni sambi ndowalajilani nzila inojile kusinda azi zinji.

13

Igano

¹ Leka wone ndonje ndonga za wanhu na ziwe za wahilisi wa kilanga, ila wone siwele na igano, heni ndofanda kota lizi lya idebe lilihela chinhu ama nhogo. ² Kahi, wone ndiwe na ndolendole ya kudamla usenga ulawile kwa Nguluwi, ndizizele zivisigwe na kuvizela chila chinhu, na wone ndoweza kuwa na makundo geng'ha na kuweza kuhejeza vidunda, ila wone siwele na igano, heni siwele chinhu. ³ Hondilavya lufufu lwangu lweng'ha na kuwegalila wazunwa, na kahi hondilavya lukuli lwangu wausome, wone siwele na igano ayo haindita ndiwe na choneche chila.

⁴ Yawele na igano kokwimilila, kawaga na isungu, yawele na ligano kahela maya, halingivuna, na hali ngidadambala. ⁵ Yawele na igano kangulajila kudumba, hapalaga konjezwa, na hazudilaga himahima, hawikaga vinhu vihile mnhumbula. ⁶ Hasechelelaga wihe, ila kasechelelaga ga kukomya. ⁷ Yawele na igano kemililaga vyeng'ha na kukunda vyeng'ha na keturnbilaga vyeng'ha. ⁸ Igano lyahela kuduma ng'oo. Wone kuwele na usenga ulawile kwa Nguluwi. Vyeng'ha vyokwaga zuwa limwe, kota ludali lwa kulonga luzi lujenzi, vyomala, kota kuna udaho, nawo wokwaga. ⁹ Mina uwanzi wa hetwe hauwele wimile nzinzili, na kudamla usenga kulawille kwa Nguluwi ndo ludo hela. ¹⁰ Ila hala Nguluwi hovidita vyeng'ha, vila vyeng'ha vyohaviditikwe vyokwaga.

¹¹ Londali mwana mdodo nandali ndilonga chiwana, nandivizela chiwana, nandijesa chiwana. Ila sambi, hanga ndili munhu ng'hangale, mbuli za chiwana ndizileka. ¹² Vyotulingona sambi ndo kota chihanga chififize kuli chilolelo, ila baho hamba tozangona chihanga kwa chihanga. Sambu ndanguvizela kota hayenele hela, ila baho hamba ndogazela geng'ha goya, kota vila Nguluwi loy-anzelele heni. ¹³ Lelo gangupona aga gadatu, makundo na utumbilo na igano, ila liwele likulu kwa geng'ha ndo igano.

14

Ndolendole ilawile kwa Muhe Yelile

¹ Mikangaze kuwa na igano. Vivila mdite aku mng'ang'anila kubochele ndolendole ya Muhe Yelile, na kahi kula kudaha ng'hatu kudamla usenga ulawile kwa Nguluwi. ² Yawele ngulunga luzi halulinguzeleka, halingulunga na wanhu, ila kangulunga na Nguluwi. Kuduhu munhu yalinguvizela choyalingulunga, heye kangulunga kwa ludali lwa Muhe mbuli zivisigwe. ³ Ila yadahile kudamla usenga ulawile kwa Nguluwi, kangulunga na wanhu kwa mbuli ya kuwazenga, kuwasangalaza na kuwakangaza nhumbula. ⁴ Yalingulunga luzi halulinguzeleka kangizenga yuye. Ila yadahile kulunga usenga ulawile kwa Nguluwi, kanguwazenga chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

⁵ Lelo nangana hemwe mweng'ha mlonje kwa luzi halulinguzeleka, nangana ng'hatu mdahe kulunga usenga ulawile kwa Nguluwi, mina munhu yadahile kulunga usenga ulawile

kwa Nguluwi ndo yawele wa kitumbila ng'hatu kusinda yula yalingulonga luzi halulinguzeleka, hanga hela, yawe baho munhu yalinguvizela azo mbuli na kutang'hula leka chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wazenjigwe. ⁶ Ahyo, wang'holozangu, wone mbuye kwa hemwe na kulonga na hemwe kwa luzi halulinguzeleka yowanojeza choni? Haiwanojeza ne chinhu, nhaga hela wone ndowalonjelani ugubulo wa Nguluwi ama kudaha kunji ama usenga ulawile kwa Nguluwi ama ulanguso unji. ⁷ Ndo vyoili kwa vinhu vilihela ukomu vilingulavya luzi kota mluli ama igombogombo. Ndaze, munhu koweza ndaze kuuzela lwimbo lulinguvinigwa kota vinhu avyo havilingulavya luzi luli vinji ng'hatu hovitowigwa? ⁸ Mhalamhanda hoitowigwa vibivibi, yalikohi kochiwika goya kwa kitowa? ⁹ Hiho du na hemwe, wone umyango wa hemwe haulingulonga chinhu chilinguzeleka, yalikohi koweza kuvizela chinhu choulingulonga? Ulonzi wa hemwe wokwajilila kuli mbeho. ¹⁰ Lwabaho luzi lwinji kuli isi, ila kuduhu ne umwe usowile ulanguso. ¹¹ Ila wone heni sivizelele luzi loyalingulonga munhu yumwe, heni nda mjenzi kwa munhu ayo na heye naye kowa mjenzi kwa heni. ¹² Hiho du kwa hemwe, kwa vila mwangugana kupegwa ndolendole ya Muhe, mikangaze ng'hatu kubochele vila vilinguwatanza kuwazenga chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu. ¹³ Leka ahyo, yalingulonga luzi halulinguzeleka, yalande yawe yoweza kutang'hula. ¹⁴ Mina, hondilanda

kwa luzi halulinguzeleka muhe wa heni ndo yalingulanda, ila luhala lwangu lwangupona hela. ¹⁵ Ndite choni lelo? Ndolanda kwa muhe wa heni, ndolanda kwa luhala lwangu, ndokwimba kwa muhe wa heni, ndokwimba kahi kwa luhala lwangu. ¹⁶ Houmtogola Nguluwi kwa muhe wa hegwe hela, kujeza ndaze munhu wa hihi hela yawele mnhing'hano kwidichila kulanda kwa hegwe kwa malumbo kwa kulonga, “Ena,” Wone havizelele choulonga? ¹⁷ Kulanda kwa hegwe kwa malumbo kwa Nguluwi yowa ukomya ng'hatu, ila ayo yunji haimkangaza hebu.

¹⁸ Ndanguta malumbo Nguluwi hambi heni ndangulonga luzi halulinguzeleka kusinda hemwe mweng'ha. ¹⁹ Ila hali nhing'hano na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, ndangugana ng'hatu kulonga ulonzi luhano lohalulinguzeleka leka ndiwalanguse wanji, kuli kulonga ulonzi elufu kwa luzi halulinguzeleka. ²⁰ Wang'holozangu, mleche kuwa kota wana kuli nyhala za hemwe, kwa wihe, muwe kota mwana chali, ila kwa kijesa muwe kota wanhu wakangale. ²¹ Yandichigwa kuli Maandiko Matakatifu, Mkulu kangulonga hino, “Kwa nzila ya wali ngulonga luzi halulinguzeleka, na milomo ja wajenzi, ndolonga na wanhu wa heni, ila hanga wanhu wa heni howonyhulichiza.”

²² Ahyo lelo, kulonga luzi halulinguzeleka ndo ulajilo, haiwele kwa mbuli ya wanhu wawele na makundo, ila kwa wala hawalingukunda, ila kudaha kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi kwa

mbuli ya wala walingukunda na haiwele kwa wala walihela makundo.

²³ Lelo wone kahi chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu howoting'hana hamwe, na weng'ha kwaluka kulonga luzi lujenzi, wone woye wanhu wa hihi hela ama walihela makundo, ndaze, hawolonga kota hemwe mnalukwale?

²⁴ Ila weng'ha howolonga usenga wa Nguluwi, yokuya munhu wa hihi hela ama halingukunda, geng'ha goyohulika gomkundiza wihe wa heye yuye, wotaguswa na gala gowahuliche. ²⁵ Uviso wa nhumbula ya heye gogubuligwa, na heye kofugama na kumtogola Nguluwi yolonga, “Ndangukomya Nguluwi ka hamwe na hemwe.”

Chihendo kuli wanhu wa Nguluwi

²⁶ Wang'holozangu, lelo tulonje choni? Homting'hana hamwe kumfugamila Nguluwi, yumwe yembe lwimbo, yunji yalavye ulanguso, yunji yawe na ugubulo ulawile kwa Nguluwi, yunji yalajile kudaha kulonga kwa luzi halulinguzeleka na yunji yatang'hule golonjigwa. Geng'ha gawe kwa mbuli ya kuwazenga chilundo cha wanhu wa Nguluwi. ²⁷ Wawe baho wanhu wadahile kulonga kwa luzi halulinguzeleka, walonje weli ama wadatu, waleche kuwa wenji, kahi yumweyumwe, na yawe baho munhu wa kugazela na kuwatang'hulila wayage. ²⁸ Ila wone kuduha yadahile kugazela na kutang'hula, lelo yalingulonga luzi halulinguzeleka yanyamalile kuli nhing'hano, yalonje yaliyeka heye na Nguluwi. ²⁹ Kwa mbuli ya wala wadahile kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi, walonje

weli ama wadatu, na wanji walole ulonzi wa hewo. ³⁰ Wone yumwe hoyolonga na yunji yalinguhulichiza kapegwa ugubulo kulawila kwa Nguluwi, lelo yula yalingulonga yanyamalile. ³¹ Mina mweng'ha mwanguweza kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi, yumwe kwa yunji, leka mweng'ha milanguse na kukangazwa mnhumbula. ³² Kudaha kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi, iganigwa chilongozwe na ayo muhe yawele na udaho awo. ³³ Mina Nguluwi hawele Nguluwi wa kilewa, ila Nguluwi wa kikala goya.

Kota chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu welile, ³⁴ wadala wanyamalile tulu kuli nging'hano za vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu. Hawalingukundizwa kulonga, ila wawe wahalile kota vyogalingulonga malajizo ga Wayahudi. ³⁵ Wone na wawele na gakuuza, wawauze walume wa hewo kaye, mina yowa soni kwa wadala kulonga kowating'hane chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

³⁶ Ndaze, mwangijesa ulonzi wa Nguluwi ulawa kwa hemwe mwemwe ama hambi ukuyilani mliyeng'ha? ³⁷ Wone munhu yoneche kangijesa heye ndo mloli wa Nguluwi ama hambi kapegwa ndolendole ya chimuhe, na yavizele kota aga ndikwandichilani hemwe ndo malajizo ga Mkulu. ³⁸ Ila munhu havizelele avyo, lelo munhu yaleche kumng'ula munhu ayo.

³⁹ Ahyo, lelo wang'holozangu, mwanguganigwa kugana kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi, ila mleche kumlemeza munhu kulonga luzi halulinguzeleka. ⁴⁰ Ila geng'ha gakoleche kwa kunoza na

kwa kiwika goya.

15

Usilipuko wa Kilistu

¹ Lelo wang'holozangu, ndangugana kuwakumbusani yila Mbuli Inojile yondiwadamlile, na hemwe namuibochele iwele ndo msisi wa makundo ga hemwe gemile hagati hake. ² Usenga wondiwadamlile ndo Mbuli Inojile. Na wone mlingigagamiza kwa ulonzi wondiwadamlileni moloholigwa, wone kukunda kwa hemwe hakuwele hihi hela!

³ Heni nandiwapa hemwe mbuli zitanganiche ng'hatu zombochele heni, kota Kilistu nakabagama kwa gehile ga hetwe, kota Maandiko Matakatifu vyogalonjile. ⁴ Hino nakatiligwa, nakazilipuka zuwa Iya kadatu kulawila loyabagame kota Maandiko Matakatifu vyogalonjile. ⁵ Hino nakamlawila tandi Kefa, na hamba nakawalawila wala kumi na weli. ⁶ Hamba nakawalawila wang'holoze mzidi ya miya zihano kamwe, wenji wa hewo wang'hali wakomu na sambu, ila wamwe wabagama katali. ⁷ Hamba nakamlawila Yakubu kahi nakawalawila watumigwa weng'ha. ⁸ Kulawila awo weng'ha, nakandawila na heni, heni yondali munhu yavumbuche mhela wohautanganiche. ⁹ Mina heni nda mdodo ng'hatu hali watumigwa na baho silinguganigwa kuchemigwa mtumigwa, lekachoni nandichigaza chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Nguluwi. ¹⁰ Ila, kwa utambichizo wa heye Nguluwi, ndiwa kota vyondili, na utambichizo wa heye kwa

heni hauwele hela. Heni ng'hola mijito kusinda weng'ha, sali heni, ila ndo Isungu lya Nguluwi ulingudita mijito hamwe na heni. ¹¹ Ila, wone iwe hewo ndo walingudamla ama heni ndilingudamla Mbuli Inojile, achi ndo tulingudamla, na achi ndo mlingukunda.

Usilipuko wa wabagame

¹² Lelo hanga usenga wotulingudamla kota Kilistu kazilipuka kulawila kowabagame, ndaze wamwe wa hemwe wangujeza kulonga kota kuduhu uzilipuko wa wabagame? ¹³ Wone kuduhu uzilipuko wa wabagame, lelo na Kilistu na heye hazilipuche. ¹⁴ Wone Kilistu hazilipuche, hambi kudamla kwa hetwe kwahela chinhu na makundo ga hetwe, gahela chinhu. ¹⁵ Konjezeka kwa ago, hetwe twahawele walolezi wa udesi hali Nguluwi, mina natulonga kota Nguluwi nakamzilipula Kilistu kulawila kowabagame na hanji heye hamzilipule wone ndo kukomya kota Kilistu nahazilipuligwe. ¹⁶ Mina, wone iwe kukomya kota wabagame hawazilipuligwa, lelo na heye Kilistu hazilipuche. ¹⁷ Vivila, wone Kilistu hazilipuligwe, lelo makundo genu gaga hela, mng'hali na gehile genu. ¹⁸ Konjezeka kwa ago, wala weng'ha wabagame lowali hamwe na Kilistu wajilila ng'hatu. ¹⁹ Wone kitumbila kwa hetwe kuli Kilistu kwa ukomu awu hela wa sambi, lelo twa wanhu wakonelwa isungu ng'hatu hali wanhu wanjii weng'ha wa isi.

²⁰ Ila kukomya kwa hino, Kilistu kazilipuligwa kulawila kowabagame. Nayali wa mwaluko kwa wala wanhu weng'ha kuzilipuligwa kuli

wabagame. ²¹ Mina kota vila kubagama vyokigalilwe muisi na munhu yumwe, hiho na kuzilipuka nako kulawila wabagame kwambuzwa na munhu yumwe. ²² Kota vila wanhu weng'ha vyowalingubagama kwa kilumba na Adamu, hiho weng'ha wozilipuligwa kwa kilumba na Kilistu. ²³ Ila chila yumwe kwa chihendo cha heye, kwaluka Kilistu, hamba wala wawele wa heye Kilistu mhela Kilistu hoyokuya. ²⁴ Kumala kwa ago, mwiso wokuya mhela Kilistu yomhilusila Nguluwi Mhaza undewa, kwa kuwifya chila chilongozi wa vijeni vihile, na ludali na mong'ho. ²⁵ Mina Kilistu imgana yalongoze mbaka Nguluwi howasumya weng'ha wamwihile heye na kuwawika hali magulu gake. ²⁶ Mwihe wa mwiso kukopoligwa ndo kubagama. ²⁷ Mina, gandichigwe gangulonga, “Nguluwi kawika vinhu vyeng'ha hasi hali magulu gake.” Ndo vyoiwa kota Nguluwi halingwinjila hali chilundo acho cha vinhu, mina heye ndo yalinguviwika vinhu avyo hasi ha Kilistu. ²⁸ Ila vinhu vyeng'ha hoviwichigwa hasi hali undewa wa Kilistu, ndo baho na heye Mwana, yochiwika hasi ha Undewa wa Nguluwi, yaviwichile vyeng'ha hali undewa wa heye, leka Nguluwi yalongoze kuchanya kwa vyeng'ha ng'hatu.

²⁹ Wone kuduhu uzilipuko, ndaze wanhu wala wabatizigwe kwa mbuli ya wabagame wangubeteza kupegwa choni? Wone wabagame hawalinguzilipuligwa, ya choni kubatizigwa kwa honhu ha wanhu wabagame? ³⁰ Na hetwe, ya choni kwinjilila vinhu vilingigala nongwa

chila saa? ³¹ Wang'holozangu, heni twangilola na kubagama chila zuwa! Lutogo londilinalo na mbuli ya hemwe kuli kilumba hamwe na Kilistu Yesu Mkulu wa hetwe. ³² Wone igano lyangu lyahawe lelya chiwunhu hela, kula kitowa kwa heni na migongolo jing'ang'ale kula Efeso kwahangalile chinhu chachi? Wone wanhu hawalinguzilipuka, lelo “Tulye na kunwa, mina mitondo twangubagama.”

³³ Waleche kuwabada! “Yomiganile yehile kawifyaga nhumbula inojile.” ³⁴ Mleche kuwa na majesa gehile! Mwaluche kikala goya, na mhiluchile ganojile ga hemwe. Wamwe wa hemwe hawamzelele Nguluwi ng'hatu. Ahi ndanguwalonjelani, yowa soni ng'hatu kwa hemwe!

Ng'huli za hetwe zozilipuligwa

³⁵ Ila munhu koweza kuuza, “Wabagame wozilipuka ndaze? Wowa na lukuli luli ndaze?”

³⁶ Ako ndo kuuza kwa chipoka! Hounyala nyhadikwa, wone haibagame, haikota hebu.

³⁷ Chounyala ndo nyhadikwa hela, hanji ya ngano, ama nyhadikwa inji, na haliwele lizuchila lyeng'ha lilingota hamba. ³⁸ Nguluwi huipaga ayo nyhadikwa yoneche vyoyaganile heye, chila nyhadikwa iwaga ikoneka uyeka.

³⁹ Ng'huli za vilumbigwe vyeng'ha haziwhanile. Ng'huli za wanhu ziwhana, na za migongolo za vinji, za videje za vinji na ng'huli za somba nazo za vinji. ⁴⁰ Zabaho ng'huli za kilanga na za muisi, kunoga kwa ng'huli za kilanga kwa vinji, na kunoga kwa ng'huli za muisi kwa vinji.

⁴¹ Kwabaho kunoga kwa isanya, kunoga kwa

nyelezi na kunoga kwa nhondwe, na nhondwe nazo haziwhanile kwa kunoga.

⁴² Ndo vyoili kuli uzilipuko wa wabagame, kota vila nyhadikwa, lukuli lutilagwa hanyi lwangola, ila holuzilipuligwa lwangoneka kota halolile.

⁴³ Hutilagwa kuli soni, wozilipuligwa kuli ukulu, hutilagwa kuli ng'hochele, wozilipuligwa luwele na ludali.

⁴⁴ Houtiligwa luwaga lukuli lwa chiwunhu, houzilipuligwa luwaga lukuli lwa chimuhe. Wone kuna lukuli lwa chiwunhu na hamba kuna lukuli lwa chimuhe.

⁴⁵ Mina Gandichigwe galonga, "Munhu yaluche Adamu, nakalumbigwa na Nguluwi leka yawe na ukomu," Ila Adamu wa mwisu ndo Muhe yalinguwapa wanhu ukomu.

⁴⁶ Ila lulingulongola kwa hegwe, haluwaga lula lukuli lwa chimuhe, ila lula lukuli lwa chiwunhu, hamba lula lukuli lwa chimuhe.

⁴⁷ Munhu yaluche Adamu, na kalumbigwa kwa misanga, nakalawa mmisanga, Adamu wa keli nakalawa kilanga.

⁴⁸ Wala wawele wa muisi wafanda kota heye yalumbigwe kwa misanga, wala wawele wa kilanga wafanda kota yula yalawile kilanga.

⁴⁹ Wiwhana kota yula yalumbigwe kwa misanga, hiho du tochiwhana na yula yalawile kilanga. ⁵⁰ Lelo wang'holozangu, ndangulonga hino, chila chiditikwa kwa lukuli na danda hachiweza kuhalila Undewa wa Nguluwi, na chilinguweza kola, hachiweza kuhalila chila hachilinguweza kola.

⁵¹ Mhulichize, ndanguwalonjelani zivisigwe, hetwe hatubagama tweng'ha, ila tweng'ha togalamligwa.

⁵² Mhela wa mhalamhanda ya mwisu, kwa nukuta imwe hela, kudinya na ku-

lola. Mina mhalamhanda ya mwiso hoilila, wabagame wozilipuligwa kuli koneka kota ha-wobagama kahi, na hetwe togaluswa. ⁵³ Mina chila chilingubagama, chigana chigaluswe kota chila chohambe chibagame. ⁵⁴ Lelo lukuli alu lulihambe lole, haluweza kugalusa lula lulingola, na chila chilingola hachigaluswa chila chohambe chole kwa mhela ula, baho du houkomya ula ulonzi wandichigwe, “Kubagama kwezuligwa, ukulu wenela!”

⁵⁵ “Kubagama, ukulu wa hegwe wa kohi?

Kubagama, wakohi mong'ho wako wa kulumiza?”

⁵⁶ Kubagama kuwaga na mong'ho wa kulumiza kwa chiwalo cha gehile. Na ludali lwa gehile lwangulawa kuli malajizo ga Musa. ⁵⁷ Ila tumto-gole Nguluwi yatugalile ukulu kukolela Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

⁵⁸ Lelo wang'holozangu ndiwaganile, mwime goya na mikangaze. Mlutilile vivila kung'ang'anila kuli mijito ja Mkulu, mvizela kota gomkola kuli mijito ja Mkulu haikwaga hela.

16

Ndolendole ya kuwatanza wang'holozo walin-gukunda

¹ Lelo kwa mbuli ila ya ndolendole ya chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, mdite kota vyondichilajize chilundo cha wanhu welile walingumkunda Kilistu cha ako Galatiya. ² Chila zuwa lya jumapili, chila yumwe wa hemwe yawiche chasi cha sendi zoyopata, yawiche goya leka mleche kukungajiza sendi mhela hondikuya.

³ Mhela hondikuya kwa hemwe, ndowalajiza

wala womuwahagula wahiliche lyandiko na ndolendole za hemwe Yelusalemu. ⁴ Wone ingana na heni ndute kahi, leka, woluta hamwe na heni.

Goyaganile kudita Paoli

⁵ Ndokuya kwa hemwe mbaka honhu ha Makedoniya, kwa vila ndangukolela Makedoniya. ⁶ Mane ndochikala kwa hemwe kwa chipindi chido, ama ndochikala hamwe na hemwe myezi jeng'ha ja mkungu, leka mnhanze kulutilila na majendo kweng'ha kondiluta. ⁷ Silingugana kukola kwa hemwe himahima na kulutilila na majendo. Ndangugana kikala kwa hemwe kwa mhela udo, wone Mkulu yang'undize.

⁸ Ila ndopona baha kuli muji wa Efeso mbaka zuwa Iya Pendekosti. ⁹ Lwizi lwamwanzi kwa mbuli ya mijito ya heni aha, hanga walingundema nawo wa wenji.

¹⁰ Timoteyi hoyokuya, mlole yaleche kuwa yodumba chinhu cheng'ha chila mhela yowa hamwe na hemwe, mina kangukola mijito ya Mkulu kota heni. ¹¹ Leka ahyo munhu yoneche yaleche kumbeza, ila mumtanze yalutilile na majendo gake goya, leka kahi yahiluche kwa heni, mina heni ndangumbeteza hamwe na wang'holozetu.

¹² Kwa mbuli ya mng'holozetu Apolo, ndimdedeza ng'hatu yoye kwa hemwe hamwe na wang'holozetu waji, Ila halingugana kuya ng'hatu sambile leka kokuya hala howa na mhumhu.

Ulonzi wa kuduma

¹³ Miwiche goya, mwimilile kuli kukunda, muwe wasugu na muwele na ludali. ¹⁴ Chila chomdita chiwe chididikwa kwa igano.

¹⁵ Wang'holozangu, muizela nhanzi ya Stefanasi, hewo na wanhu waluche ng'hatu kukunda Ukilistu hala Akaya, na welavya kuwa vitumagwa kwa wanhu wa Nguluwi. Ndanguwadedeza hemwe wang'holozangu, ¹⁶ muwakunde wanhu kota awo, na ulongozi wa chila munhu yalingudita mijito na kitanza hamwe na hewo.

¹⁷ Ndangusangalala ng'hatu hambi Stefanasi na Fotunato na Akaiko woya, wadinya hala hali hagazi kwa kuka kwa hemwe. ¹⁸ Wasindamiza muhe wa heni na wa hemwe kahi, leka hino inoga muwe muwazela wanhu kota awa.

¹⁹ Chilundo cha wanhu weng'ha wa Nguluwi wa Asiya wanguwalamsani, Akula na Pilisika hamwe na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu weng'ha wawele hakaye hawo wanguwalamseni ng'hatu kwa kilumba hamwe na Mkulu. ²⁰ Wang'holozenu weng'ha aha wanguwalamsani. Namwe milamse kwa kulajila igano lya Kilistu.

²¹ Heni, Paoli, ndanguwalamseni hondikwandika kwa moko gangu heni. ²² Yoneche halingumgana Mkulu, na yapanjilwe. Mkulu wa hetwe, uye!

²³ Kunoga kwa heye Mkulu Yesu uwe hamwe na hemwe. ²⁴ Igano lyangu liwe kwa hemwe kuli kilumba hamwe na Kilistu Yesu.

Ilagano Iya Katali, Ilagano Linyale kwa Wanhu Weng'ha The New Testament + Genesis in Vidunda

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Vidunda

Translation by: Pioneer Bible Translators

The New Testament in Vidunda

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

c584e819-507e-56ab-bbd8-53371c39d20d